

Δρ. ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΣΟΥΚΑΡΑ

ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

«Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΤΩΝ ΨΕΥΔΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΚΡΙΣΗΣ»

A. Ψευδείς Ομολογίες που οδηγούν σε Δικαστικές Πλάνες.

Οι Ofshe και Leo (1997), ορίζουν την «ψευδή ομολογία» ως: *".. μια λεπτομερής αποδοχή κάποιας εγκληματικής πράξης που ο ομολογητής είτε δεν διέπραξε είτε είναι, στην πραγματικότητα, ανίδεος ότι διέπραξε .."*. Υπάρχουν διαφορετικοί ψυχολογικοί λόγοι για τους οποίους οι ύποπτοι ομολογούν ψευδώς, οι οποίοι ποικίλλουν από άτομο σε άτομο. Έρευνες πάνω στο αντικείμενο της ομολογίας προτείνουν τρεις ψυχολογικά ευδιάκριτους τύπους ψευδών ομολογιών:

Εθελοντικές ψευδείς ομολογίες (Voluntary) : Αυτές οι ομολογίες δίνονται από τα άτομα χωρίς καμία εξωτερική πίεση από την αστυνομία. Επιθυμία για «φήμη», ψυχιατρική διαταραχή, και συγκάλυψη του πραγματικού ενόχου συνιστούν τις κύριες αιτίες.

Εξαναγκασμένες-υποχωρητικές ψευδείς ομολογίες (Coerced-Compliant): Ίσως οι πιο ανησυχητικές περιπτώσεις είναι εκείνες όπου ένα πρόσωπο ομολογεί ψευδώς λόγω της πίεσης που του ασκείται. Αυτός ο τύπος ομολογιών προκύπτει κατά ένα μεγάλο μέρος από τις πιέσεις κατά την διαδικασία της ανάκρισης. Εδώ το άτομο μπορεί να ομολογήσει προκειμένου να τελειώσει η πίεση και η δοκιμασία των ερωτήσεων, ή προκειμένου να απελευθερωθεί από την επιτήρηση της αστυνομίας.

Εξαναγκασμένες-εσωτερικοποιημένες ψευδείς ομολογίες (Coerced Internalized): Αυτές εμφανίζονται όταν οι άνθρωποι θεωρήσουν / πιστέψουν, κατά τη διάρκεια της ανάκρισης από την αστυνομία, ότι έχουν διαπράξει το έγκλημα για το οποίο κατηγορούνται ακόμα κι αν δεν έχουν καμία πραγματική μνήμη του γεγονότος. Οι Gudjonsson και MacKeith (1982) προτείνουν ότι αυτό το είδος ψεύτικης ομολογίας προκύπτει από ένα "σύνδρομο δυσπιστίας της μνήμης", όπου δηλ. ο ύποπτος δυσπιστεί με την μνήμη του/της και αρχίζει να στηρίζεται σε εξωτερικές πηγές πληροφοριών (συνήθως από τον αξιωματικό που τον ανακρίνει).

B. The “Innocence Project”. Ανάλυση Περιπτώσεων.

Πηγή: <https://www.innocenceproject.org/>

Γ. Η Ταυτότητα του Ντοκιμαντέρ

Miscarriages/Travesty of justice ~ Michael Crowe Case - Coerced Confession

Πηγές:

<https://www.youtube.com/watch?v=HGp1LVciP2c> (PART A')

<https://www.youtube.com/watch?v=yJcqjPxtIXc> (PART B')

<https://www.youtube.com/watch?v=USxjvOt9kBI> (PART C')

Επιπρόσθετα (προς πληροφόρηση των συμμετεχόντων), υπάρχει η ταινία «The Interrogation of Michael Crowes” <http://www.imdb.com/title/tt0330452/>

When 12-year-old Stephanie Crowe is brutally murdered at her home in her small home town, the authorities jump to conclusions that her 14-year-old brother Michael must be responsible!

Director: [Don Mc Brearty](#)

Writer: [Alan Hines](#)

Stars: [Ally Sheedy](#), [Mark Rendall](#), [John Bourgeois](#)

Δ. ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΚΡΙΣΗΣ : ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ “P.E.A.C.E.”

Αναπτύχθηκε στην Αγγλία το 1992 από το Home Office (Υπουργείο Εσωτερικών) και την Ένωση Ανώτερων Αστυνομικών (Chief Police Officers). Στόχος ήταν να βελτιωθούν τα standards των ανακρίσεων/συνεντεύξεων από υπόπτους, καθώς και οι πληροφορίες που λαμβάνονται από αυτούς.

PLANNING AND PREPARATION (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ)

-Κατανόηση του σκοπού της συνέντευξης

-Λήψη όσο το δυνατό περισσότερων πληροφοριών σχετικά με το γεγονός, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για το πρόσωπο που θα περάσει από συνέντευξη/ανάκριση

-Καθορισμός των στόχων και των σκοπών της συνέντευξης

-Κατανόηση και αναγνώριση των σημείων που πρέπει/που θέλουμε να αποδείξουμε

-Αξιολόγηση των διαθέσιμων στοιχείων (**evidence**) και από πού ελήφθησαν

- Αξιολόγηση των στοιχείων (**evidence**) που απαιτούνται και πώς μπορούν να ληφθούν
- Κατανόηση της νομοθεσίας και σχετικών οδηγιών/παραγόντων
- Προετοιμασία των «μηχανισμών» της συνέντευξης (εκθέματα/στοιχεία/ιατροδικαστικές εκθέσεις, τόπος συναντήσεως, αστυνομικοί παρόντες, δικηγόρος, εξοπλισμός, που και πώς θα καθίσουν οι παρόντες, κτλ.)

ENGAGE & EXPLAIN (ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΖΗΤΗΣΗ & ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ)

- Οι αστυνομικοί πρέπει να γνωρίζουν ότι το να περνά κάποιος από συνέντευξη/ανάκριση μπορεί να είναι μια «nerve-wracking» εμπειρία, και ίσως απαιτείται μία κάποια «προθέρμανση»... Δεν σημαίνει ότι οι αστυνομικοί θα γίνουν «φίλοι» με τους ανακρινόμενους!
- Εντούτοις, χρειάζεται μία προεργασία για να καθιερωθεί μια σχέση εμπιστοσύνης και ο ύποπτος να έχει περισσότερες πιθανότητες να συνεργαστεί
- Δημιουργία «καλής εντύπωσης» από την αρχή.. **You catch more flies with sugar than with vinegar ...**
- Συμπεριφερόμαστε στον ανακρινόμενο ως «άτομο», με τις δικές του ανάγκες, αδυναμίες και ανησυχίες
- Δείχνουμε ενσυναίσθηση, κατανόηση του τι μπορεί να αισθάνεται ο ανακρινόμενος χωρίς όμως να χάνουμε το ρόλο μας και την αντικειμενικότητα μας
- Εξηγούμε το λόγο της ανάκρισης
- Περίληπτικά αναφέρουμε τις διαδικασίες
- Περιγράφουμε το format της ανάκρισης

ACCOUNT (Περιγραφή / Απολογισμός)

-Το στάδιο όπου ο ερευνητής λαμβάνει από τον ανακρινόμενο την πλήρη περιγραφή των γεγονότων! Τα τρία βασικά βήματα είναι:

1. **The interviewee's account** (αφήνουμε τον ύποπτο να διηγηθεί το τι έγινε)
2. **The officer's account** (κάνουμε ερωτήσεις διευκρινιστικές / επεκτεινόμαστε στο τι έχει ειπωθεί)
3. **Challenge the interviewee's account** (αμφισβητούμε τη μαρτυρία / μέρος της μαρτυρίας του υπόπτου)

-Απαραίτητες οι επικοινωνιακές δεξιότητες του ανακριτή, οι σωστές ερωτήσεις και η χρονική σειρά των ερωτήσεων!

CLOSURE (Κλείσιμο Ανάκρισης)

- Συχνά οι αστυνομικοί βιάζονται / επισπεύδουν τη λήξη της ανάκρισης
- Ακόμα και αυτό το τελικό στάδιο πρέπει να είναι το ίδιο πλήρες και αποτελεσματικό όπως τα προηγούμενα
- Πρέπει να υπάρξει μια περίληψη του τι έλαβε μέρος / τι έχει λεχθεί
- Πρέπει να ελεγχθεί ότι όλες οι πτυχές έχουν καλυφθεί στο μέγιστο πιθανό βαθμό
- Πρέπει να υπάρχει επεξήγηση του τι θα συμβεί από εδώ και πέρα

EVALUATION (Αξιολόγηση)

- Έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της ανάκρισης?
- Αναθεώρηση της έρευνας σύμφωνα με πληροφορίες που συλλέχθηκαν κατά την ανάκριση
- Πόσο καλά πήγε η ανάκριση και πως θα μπορούσε ο αρμόδιος ανακριτής/αστυνομικός να βελτιωθεί?

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Bull, Ray.** (2013). "What is 'believed' or actually 'known' about characteristics that may contribute to being a good/effective interviewer?" *Investigative Interviewing: Research and Practice*, 5 (2), 128-143.
2. **Bull, R. & Soukara, S.** (2010). "A set of Studies of What Really Happens in Police Interviews". In **J. D.Lassiter and C. Meissner** (Eds.): *Police Interrogations and False Confessions: Current Research, Practice and Policy Recommendations*.
3. **Kassin, S. & Gudjonsson, H.** (2004). "The psychology of confessions: A review of the literature and issues". *Psychological Science in the Public interest*, 5, 35-67.
http://web.williams.edu/Psychology/Faculty/Kassin/files/Kassin_Gudjonsson_SPI_05.pdf
4. **Leo, Richard.** (2009). "False Confessions: Causes, Consequences, and Implications". *Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law* Online September 2009, 37 (3) 332-343. <http://jaapl.org/content/37/3/332>
5. **Roberts, Karl.** (2012). 'Police Interviewing of Criminal Suspects'. *Internet Journal of Criminology*, ISSN 2045-6743 (Online), pp. 12.
https://www.researchgate.net/publication/292788010_POLICE_INTERVIEWING_OF_CRIMINAL_SUSPECTS_A_HISTORICAL_PERSPECTIVE

6. **Soukara, S., Bull, R., Vrij, A., Cherryman, J.** (2009) "What really happens in Police Interviews with Suspects? Tactics and Confessions". *Psychology, Crime and Law Journal*, vol 15, no 6, 493-506.

7. **St Yves, Michel.** (2006). "The psychology of rapport: Five basic rules. In, T. Williamson (Ed.), *Investigative interviewing: Rights, Research and regulation*" (pp. 87- 106). Cullompton: Willan.

8. **Walsh, D. & Milne, R.** (2010) "Keeping the PEACE? A study of investigative interviewing practices in the public sector". *Legal & Criminological Psychology*, 13, 39-57. The British Psychological Society.
<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1348/135532506X157179/pdf>